

**Микола БЕРДНІК,***orcid.org/0000-0002-2856-8285**старший викладач кафедри сучасної та бальної хореографії  
Харківської державної академії культури  
(Харків, Україна) olymp.ds@gmail.com***Олександра ШИРОКОВСЬКА,***orcid.org/0000-0001-8021-9472**старший викладач кафедри сучасної та бальної хореографії  
Харківської державної академії культури  
(Харків, Україна) shirokovskaya\_aleks@ukr.net***Олександр ЖИРОВ,***orcid.org/0000-0002-6969-398X**кандидат педагогічних наук, доцент,  
доцент кафедри хореографії**Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка  
(Полтава, Україна) zhyrov76@gmail.com*

## ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ БАЛЬНОГО ТАНЦЮ: ВІД КЛАСИЧНИХ ТРАДИЦІЙ ДО СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

В даний час, незважаючи на існування досить великої кількості різних напрямків сучасної, естрадної і народної хореографії, бальний танець стає не тільки все більш популярним, а й динамічно розвивається. У зв'язку з цим **особливу актуальність набуває** дослідження умов становлення бального танцю, основних особливостей і передумов подальшого розвитку цього виду спорту та хореографічного мистецтва. **Метою статті є** комплексний аналіз розвитку бального танцю від класичних традицій до сучасних тенденцій, визначення основних історичних етапів та змін, що вплинули на його еволюцію. **Дослідження спрямоване на** виявлення ключових чинників, які сприяли трансформації бального танцю, а також на визначення його сучасного значення в культурі, спорті та суспільстві. У статті розглядається історія розвитку бального танцю від його зародження в аристократичних салонах до сучасних змагань та шоу-програм. Описано ключові етапи еволюції цього виду мистецтва, починаючи від епохи Відродження, коли бальні танці були частиною придворних церемоній, до XIX ст., коли такі танці, як вальс і полька, здобули масову популярність. Особливу увагу приділено XX ст., коли бальний танець трансформувався в спортивну дисципліну з чіткими правилами та поділом на стандартну та латиноамериканську програми. Також розглянуто сучасні тенденції розвитку, включаючи зростання популярності соціальних танців, інтеграцію бального танцю в поп-культуру та експерименти з поєднанням різних стилів. У статті розглядається історія розвитку бального танцю – від його витоків до сучасних світових змагань та тенденцій, що формують його майбутнє. **Подальші дослідження** можуть охоплювати: вплив сучасних технологій та цифровізації на викладання та популяризацію бального танцю; аналіз взаємозв'язку між традиційними бальними танцями та їхніми сучасними інтерпретаціями; порівняльний аналіз розвитку бального танцю в різних країнах світу. Ці аспекти сприятимуть глибшому розумінню значення бального танцю як частини культурної спадщини та сучасного мистецтва.

**Ключові слова:** бальні танці, історія розвитку, спортивний бальний танець, європейська програма, латиноамериканська програма.

**Mykola BERDNIK,**

*orcid.org/0000-0002-2856-8285*

*Senior Lecturer at the Department of Modern and Ballroom Choreography  
Kharkiv State Academy of Culture  
(Kharkiv, Ukraine) olymp.ds@gmail.com*

**Oleksandra SHYROKOVSKA,**

*orcid.org/0000-0001-8021-9472*

*Senior Lecturer at the Department of Modern and Ballroom Choreography  
Kharkiv State Academy of Culture  
(Kharkiv, Ukraine) shirokovskaya\_aleks@ukr.net*

**Oleksandr ZHYROV,**

*orcid.org/0000-0002-6969-398X*

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,  
Associate Professor at the Department of Choreography  
Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University  
(Poltava, Ukraine) zhyrov76@gmail.com*

## **HISTORY OF BALLROOM DANCE: FROM CLASSICAL TRADITIONS TO MODERN TRENDS**

*Currently, despite the existence of a fairly large number of different directions of modern, pop and folk choreography, ballroom dance is becoming not only more and more popular, but also dynamically developing. In this regard, the study of the conditions for the formation of ballroom dance, the main features and prerequisites for the further development of this sport and choreographic art is of particular relevance. The purpose of the article is a comprehensive analysis of the development of ballroom dance from classical traditions to modern trends, identification of the main historical stages and changes that influenced its evolution. The study is aimed at identifying key factors that contributed to the transformation of ballroom dance, as well as determining its modern significance in culture, sports and society. The article examines the history of the development of ballroom dance from its origins in aristocratic salons to modern competitions and show programs. The key stages of the evolution of this art form are described, starting from the Renaissance, when ballroom dancing was part of court ceremonies, to the 19th century, when dances such as the waltz and polka gained mass popularity. Particular attention is paid to the 20th century, when ballroom dancing transformed into a sports discipline with clear rules and a division into standard and Latin American programs. Modern development trends are also considered, including the growth of the popularity of social dances, the integration of ballroom dancing into pop culture, and experiments with combining different styles. The article examines the history of the development of ballroom dancing – from its origins in court traditions to modern world competitions and trends shaping its future. Further research may include: the impact of modern technologies and digitalization on the teaching and popularization of ballroom dancing; analysis of the relationship between traditional ballroom dances and their modern interpretations; comparative analysis of the development of ballroom dancing in different countries of the world. These aspects will contribute to a deeper understanding of the significance of ballroom dancing as part of cultural heritage and contemporary art.*

**Key words:** ballroom dancing, history of development, sports ballroom dancing, European program, Latin American program.

**Постановка проблеми.** Бальний танець, як мистецтво і вид спорту, пройшов складний шлях еволюції, зазнаючи впливу історичних подій, культурних трансформацій та соціальних змін. У сучасному суспільстві бальний танець не втрачає своєї популярності, а навпаки – стає все більш доступним та багатогранним. Завдяки поширенню соціальних танців, розвитку професійних спортивних змагань та популяризації танцювальних шоу (наприклад, «Dancing with the Stars»), інтерес до цієї сфери постійно зростає. Крім того, бальний танець відіграє важливу роль у культурній комунікації між народами. Він об'єднує елементи різних традицій, що дозволяє краще зрозуміти

особливості національних культур та їхній внесок у загальносвітову танцювальну спадщину.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблематикою розвитку бального танцю займалися як відомі зарубіжні дослідники так і вітчизняні. Так, Buttomer P. у праці «Learning to dance: club dances, Latin American dances, European (standard dances)» («Навчаємося танцювати: клубні, латиноамериканські, європейські танці») проаналізував етапи розвитку латиноамериканських та європейських танців; докладно виклав танцювальну техніку і описав танцювальні вправи танців – самба-реггі, аргентинського танго, самби, ча-ча-ча, румби, пасадоблю, джайву, вальсу, танго,

віденського вальсу, фокстроту, квікстепу (Бевз та ін., 2017). Moore A. у наукових роботах «Popular Variations» (Moore, 1987), «Balroom Dancing» (Moore, 1988), «The Ballroom Technique» (Moore, 1994) аналізує теорію європейських стандартних танців бальної хореографії. Виклав танцювальну техніку та методику виконання техніки, вправ, фігур і комбінацій – фокстроту, танго, квікстепу, віденського вальсу. G. Regazzoni, M. Anjelo Rossi, A. Maggioni у праці «ABC DEL BALLO» проаналізували та визначили методику виконання техніки, вправ, фігур і комбінацій бальних танців супроводжуючи великим переліком ілюстрацій і малюнків виконання вправ (Regazzoni, 2001). У працях Онищенко Л. Г., Перетятко Р. О., Сизоненко В. А., Федорової М. І. досліджено історичний розвиток сучасних бальних танців. В науковій праці Терешенко Н. В. «Історія та методика бального танцю» надається інформація щодо історії розвитку бального танцю взагалі, Європейських танців та Латиноамериканських танців. Окремо розглядається історія розвитку вітчизняного бального танцю.

Формулювання цілей статті. Основною метою дослідження є аналіз історичних етапів розвитку бального танцю, починаючи від його зародження до сучасних форм, що охоплюють як професійний спорт, так і соціальний аспект танцювального мистецтва.

**Виклад основного матеріалу.** Історія розвитку бального танцю – це відображення еволюції суспільства, його культурних змін та нових тенденцій. Бальний танець – це не просто вид мистецтва, а ціла культура, що відображає історію, традиції та суспільні зміни. Він пройшов довгий шлях від придворних танців європейської аристократії до сучасних спортивних і соціальних танців, які популярні в усьому світі. Можна виділити 5 етапів становлення бального танцю: 1. Етап середньовічного Ренесансу XVI–XVII ст. (басдансів, алеманда, бранль). 2. Етап епохи Відродження XVIII ст. (павана, гальярда, куранта, менует, екосез). 3. Етап балів та маскарадів (XIX ст.). На танцювальній арені з'являються такі танці як: мазурка, кадрили, галоп, вальс, катильйон, полька. 4. Етап масових бальних танців XIX–XX ст. (краков'як, тустеп, танго). 5. Етап глобалізації, що виділяється впливом афро-американської та латиноамериканської культури (XX ст. – поч. XXI ст.). Танцювальний світ заповнюють такі танці як: вальс-бостон, фокстрот, шиммі, чарльстон, блюз, бугі-вугі, рок-н-ролл, румба, самба, пасодобль, шейк, меренга, сальса, мамба і т.д.) (Сизоненко, Федорова, 2021).

Бальні танці зародилися у Англії наприкінці XVIII початку XIX ст. Тоді танці виконували на

великосвітських балах. Згодом наприкінці XIX початку XX ст. бальні танці набули загальної популярності. Наприкінці XIX ст. почали проводити перші конкурси. В Англії виникли і перші організації вчителів бального танцю, такі як Британська асоціація вчителів бального танцю (1892), Альянс Сполученого королівства (1903) і Імперське суспільство (1904). На початку XX ст. змагання з бальних танців набули широкого розвитку. І у 1909 р. пройшов перший Чемпіонат світу. Його організував у Парижі Каміль де Реналь. У програму чемпіонату входило лише чотири танці. Це були Boston, Tur Key Trot, One-step та Tango. На той час особливу популярність мала газета The Dancing Times, яка спільно з Камілем де Реналем стала організатором напівофіційного Чемпіонату світу в Лондоні. Фокстрот був вперше показаний у Лондоні в 1914 р., а з 1921 р. фокстрот, поряд з вальсом і танго, був визнаний стандартною програмою, так формувався англійський стиль виконання бальних танців і почав широко поширюватися по всьому світу. У 1920-ті роки в Англії виникла спеціальна Рада з бальних танців. Англійські фахівці стандартизували всі відомі на той час танці – вальс, швидкий та повільний фокстроти, танго. Так виникли конкурсні танці, і з того часу бальний танець підрозділився на два напрямки – спортивний та social dance. Основні ідеї суддівства спортивного бального танцю, систему оцінювання техніки виконання розробили в Англії (Британська асоціація вчителів бального танцю та Імперське товариство вчителів танцю). Завдяки створенню у 1924 році Ради з бальних танців сформувалася «стандартна» європейська програма з 5 танців (повільний вальс, танго, повільний та швидкий фокстрот, віденський вальс). Першими виконавцями бальних танців були: Джозефін Бредлі, Філіс Хейлор, Віктор Сільвестер, Алекс Мур, Т. Палмер та Е. Споурт, С. Фармер та А. Роскоу та багато інших (Терешенко, 2022).

У 1921 році пройшов Перший фестиваль у Блекпулі, курортному місті на північному заході Англії. Blackpool Dance Festival став легендою бального світу. Став проводитися щорічно (перерва була лише на час Другої світової війни). У 1948 р. у рамках Blackpool Dance Festival відбувся перший світовий конгрес вчителів бального танцю. Було визначено не лише стилі та стандарти виконання бального танцю, а й було створено систему медальних тестів. З того часу щороку найкращі педагоги та танцюристи з усього світу виступають із лекціями на Блекпульському педагогічному форумі. Зараз Блекпульський фестиваль перетворився на відкритий чемпіонат світу і

сьогодні є найпрестижнішим турніром для танцюристів усього світу (Blackpool Dance Festival). До середини 1930-х років у світі спортивного бального танцю домінувала Англія. Згодом почалося широке поширення та формування чисельних аматорських та професійних організацій. Паралельно зі створенням професійних організацій бального танцю у світі йшло об'єднання (переважно в Європі) танцюристів-аматорів у клуби та національні аматорські організації. Наприклад, у 1935 р. в Празі започатковано аматорську організацію Federation Internationale de Dance pour Amateurs (FIDA), зусиллями якої у 1936 р. було проведено I чемпіонат світу з бальних танців серед аматорів у Німеччині у місті Бад Нойхеймі. У ньому взяли участь танцюристи з п'ятнадцяти країн та трьох континентів. Аж до Другої світової війни півтора десятки країн активно брали участь у змаганнях. Це були аматорські асоціації Австрії, Англії, Німеччини, Голландії, Франції, Швейцарії, Чехословаччини та Югославії. Пізніше до них приєдналися країни Балтії, Бельгії, Італії, Канади та Норвегії. Першим президентом було обрано Франца Бюхлера з Австрії (Селіванов, 2023).

Наприкінці 40-х років XX століття латиноамериканські танці почали набувати особливої популярності. Латиноамериканські запальні ритми підкорили танцювальний світ. Почали розроблятися технічні засади латини. А в 1948 р. був опублікований перший підручник з латиноамериканських танців «Theory & Technique of Latin-American Dancing» під редакцією Франка Берроус, а в 1950 р. побачила світ ще одна навчальна книга – книга Дмитра Петридеса з латиноамериканських бальних танців. У 1940–1950-ті сформувалася латиноамериканська програма (румба, самба, джайв, пасодобль, ча-ча-ча). Захоплення Європи ритмами афро-латинських танців призвело до формування Міжнародної професійної організації – International Council of Ballroom Dancig (ICBD, 1950) та міжнародної аматорської організації – International Council of Amateur Dancers (ICAD, 1956). Програма бальних танців розширилася і почала включати кілька напрямків: європейська програма (колишня назва – «бальні танці»), латиноамериканська програма, програмі 10 танців, яка включає танці обох програм. На той час у танцюристів ще не було чітко вираженої спеціалізації в одній програмі. Спеціалізація почалася лише в середині 70-х років XX ст. З часом спортивні бальні танці набули поширення по всій Європі, в Азії та в Америці. Конкурсна система бальних танців продовжує свій розвиток. Багато проводиться різного рівня турнірів і серед

них, поряд із «Блекпулом», починають виділятися кілька. З 1953 р. у знаменитому концертному залі «Royal Albert Hall» у Лондоні відомий педагог Елса Веллс почала проводити свій щорічний конкурс «International». З 70-х років у багатьох країнах загальноприйнятою стала його інша назва бального танцю – танцювальний спорт. Німеччина починає поступово займати дедалі міцніші позиції у танцювальному спорті. Одним із найбільших у світі за кількістю учасників з 1987 р. ставатиме турнір «German Open» у м. Штутгарт. У 80-ті рр. додалися й інші турніри, які стали важливими подіями у танцювальному спорті: «United Kingdom Championships» м. Борнемут Англія та «US Open» м. Майамі США (Онищенко, 2019). У цей період розпочалася спеціалізація танцюристів за конкретними програмами, що призвело до появи яскравих латиноамериканських та європейських «зірок». У 90-ті роки відбувається активний розвиток італійської школи бального танцю: Масімо Джіорджіане та Алесія Манфердіні, Вільям Піно та Алессандра Бучареллі, Фабіо Селмі та Сімона Фанчелло та інші. З 1983 р. розпочався відкритий чемпіонат Італії (Italian Open) у Червії. Бальні танці підкорили і Азію: з 2002 р. відкритий чемпіонат Японії «Asia Open» для професіоналів стає турніром із найбільшим призовим фондом.

Таким чином, сучасні бальні танці складаються з європейської програми, до якої входять 5 танців: повільний вальс (Slow waltz) (темп – 28–30 тактів за хвилину), танго (Tango) (темп – 31–33 тактів за хвилину), віденський вальс (Viennese waltz) (темп – 58–60 тактів за хвилину), повільний фокстрот (Slow Foxtrot) (темп – 28–30 тактів в хвилину) і квікстеп (Quickstep) (швидкий фокстрот) (темп – 50–52 тактів в хвилину) і латиноамериканської програми, до якої входять наступні танці: самба (Samba) (темп – 50–52 тактів в хвилину), ча-ча-ча (Cha-Cha-Cha) (темп – 30–32 тактів за хвилину), румба (Rumba) (темп – 25–27 тактів за хвилину), пасодобль (Paso Doble) (темп – 60–62 тактів за хвилину) і джайв (Jive) (темп – 42–44 тактів за хвилину). Всім цим танцям властива ритмічна музика, і вони вимагають відмінного сприйняття темпу.

Розглянемо кожну програму окремо. Почнемо з *Європейської програми*, до якої входять 5 танців: Квікстеп (швидкий фокстрот) був стандартизований у 1927 році. Від виконавців вимагається легкий, повітряний та водночас стрімкий рух. Фокстрот чи слоуфокс – повільний фокстрот (англ. *foxtrot, slowfox*) – розвинений з 1910-х років XX ст. у США з музичним розміром 4/4 такту. Фокстрот – новий парний танець, що розвинувся в 1912 р. в США. Фокстрот був винайдений Гаррі

Фоксом (Harry Fox) для виступу на шоу в Нью-Йорку в 1913 р. Надзвичайно гармонійний танець, що поєднує насамперед неповторну «гладку» ковзкість (невагомість) кроків та легкість. Віденський вальс (швидкий вальс) – бальний танець європейської програми. Віденський вальс – танець музичного розміру 3/4, виконується переважно у закритій позиції. Вперше вальс став популярним у Відні (Австрії) у 80-х роках XVIII ст., але батьківщиною вальсу по праву вважають Німеччину у XVII ст. Повільний (англійський) вальс – бальний танець європейської програми. Від віденського він відрізняється темпом виконання, коли на одну хвилину часу припадає менша кількість музичних тактів, тому цей танець м'якший і не такий стрімкий. Стандартна ритміка повільного вальсу для змагань 28–30 тактів за хвилину. Танго (іспан. *tango*) – старовинний аргентинський народний парний танець; бальний парний танець вільної композиції, який відрізняється яскравим і чітким ритмом. Бальне танго від аргентинського відрізняє ритм мелодії – у ритмі бального танго є ударні інструменти, що додає йому більше чіткості. Аргентинське танго більш плавне та мелодійне (Лисенко, Горбенко; 2020).

*Латиноамериканська програма LA.* У Латиноамериканську програму входять танці: Самба (порт. *samba*) – танець бразильського походження, один із п'яти танців латиноамериканської програми бальних танців. Виконується в темпі 50–52 удари за хвилину, у розмірі 2/4 або 4/4. Для бального танцю самба характерна часта зміна положень партнерів, рухливість стегон і загальний експресивний характер. Румба (іспан. *rumba*) – кубинський парний танець; латиноамериканський бальний танець. Румба – танець, що народився на Кубі і набув поширення в США та державах Західної Європи наприкінці 20-х років XX ст. Серед усіх бальних танців румба характеризується найглибшим емоційним змістом. Ча-ча-ча (іспан. *cha-cha-cha*) – латиноамериканський бальний танець кубинського походження. Ча-ча-ча набуло свого поширення за межами американського континенту завдяки П'єру Лавеллю, викладачеві бальних танців з Англії. Музичний розмір 4/4, темп – 30 тактів за хвилину (Лисенко, Горбенко, 2021). Джайв (англ. *jive*) – латиноамериканський бальний танець американського походження. Джайв – танець дуже швидкий та блискучий. Він дозволяє парам не лише продемонструвати технічну майстерність, а й показати свою фізичну підготовку. Пасодобль (іспан. *paso doble* – два кроки) – латиноамериканський бальний танець іспанського походження. Пасодобль вперше був виконаний у

Франції у 1920 році. Основна відмінність пасодобля від інших танців – це позиція корпусу з високо піднятими грудьми, широкі і опущені плечі, жорстко фіксована голова, в деяких рухах нахилена вперед і вниз. Рухи можна інтерпретувати як битву матадора з биком. Музика складається із 3 основних частин («акцентів/тем») (Сизоненко, 2017).

Захоплення Європи ритмами афро-латинських танців призвело до формування Міжнародної професійної організації – International Council of Ballroom Dancig (ICBD, 1950) та міжнародної аматорської організації – International Council of Amateur Dancers (ICAD, 1956). В даний час зі спортивних танців проводяться різні змагання. Сформувалося три програми спортивних танців: європейська, латиноамериканська та так звана «десятка», куди входять усі десять танців. До кінця XX століття остаточно прийнято визначення – «танцювальний спорт», у тому числі і в найменуванні основних міжнародних організацій. ICBD була перейменована на Всесвітню раду з танцю та танцювального спорту (WD&DSC), а ICAD – на Міжнародну федерацію танцювального спорту (IDSF). Аматорські чемпіонати світу проводяться під егідою ISDF, а професійні – під заступництвом англійських танцювальних організацій. Найбільш престижними у світі залишаються англійські конкурси, зокрема, UK Open. Всесвітня рада з танців – (WDC) World Dance Council була заснована 22 вересня 1950 року в Единбурзі, Шотландія. WDC – наступник Міжнародної ради бальних танців, заснованої ще 1920 року. Місія WDC: надихати, стимулювати та заохочувати високу якість освіти для спільноти Всесвітньої ради з танців. WDC сьогодні – провідна організація на професійних танцювальних змаганнях із членами по всьому світу. Всесвітня організація танцювального спорту WDSF – World Dance Sport Federation, заснована у 1957 році у Вісбадені, Німеччина, як International Council of Amateur Dancers – міжнародна рада танцюристів-аматорів. WDSF сьогодні – міжнародна організація з офісами у Лозанні, Швейцарія, Сан-Кугаті та Барселоні, Іспанія.

У 1992 р. ISDF стає членом Генеральної асоціації міжнародних спортивних федерацій (GAISF) та Міжнародної асоціації світових ігор (IWGA). Пізніше ISDF набула повноправного членства у міжнародній конвенції «Спорт-Акорд», яка об'єднувала понад 100 Міжнародних федерацій з видів спорту. 5 вересня 1997 року Міжнародний олімпійський комітет надав WDSF звання єдиного представницького органу спортивних танців. Місія WDSF: регулювання та розвиток танцювального спорту

для зростання мільйонів спортсменів різних рівнів по всьому світу. Цілі WDSF: стандартизувати правила регулювання міжнародних змагань з бальних танців; контролювати дотримання спортсменами кодексу поведінки та стандартів етики; консультувати національні федерації країн-учасниць WDSF з питань змагань; представляти спортивні бальні танці у Олімпійському Руху.

Нині з бально-спортивних танців проводяться змагання. Сформувалося кілька програм бального танцю: європейська – ST, латиноамериканська LA, двоборство (десять танців), європейський і латиноамериканський сіквей, європейський і латиноамериканський формейшн F (змагання ансамблів із 8-ми пар). Аматорські чемпіонати світу проводяться під егідою «WDSF» (раніше «IDSF»), а професійні – під патронатом Світової танцювальної ради. Ще одним напрямком конкурсного танцю є змагання змішаних пар Професіонал-аматор (Pro-Am), який найрозвиненіший в США і Канаді. У США зберігається своєрідний національний варіант як деяких бальних танців, так і проведення змагань з них – American Smooth, American Rhythm (Шариков, 2014).

В даний час спортивний бальний танець є одним із видовищних видів спорту. Генезис та розвитку, з одного боку, є хореографічне мистецтво, з другого – результат своєрідного злиття мистецтва та спорту. Незважаючи на те, що бальні танці, в окремих частині перейшли на якісно новий рівень, визнані Міжнародним олімпійським комітетом (МОК) як вид спорту, він в даний час потребує подальшої розробки та його історія розвитку та накопичений досвід представляє особливий

інтерес як самостійний напрямок танцювального мистецтва. В даний час основні тенденції розвитку танцювальних програм – збільшення видовищності, розвиток швидкості та динаміки танцюристів, підвищення рівня складності хореографії, що виконується, розширення амплітуди руху, вдосконалення фізичної та технічної підготовки спортсменів (Спінул, 2022). Вочевидь, що спортивний бальний танець є частиною як спорту, так і мистецтва, тісно пов'язаного з модою, соціальним життям людей, що у свою чергу накладає відбиток з його формування.

**Висновки.** Бальний танець є унікальним явищем у світовій культурі, що об'єднує мистецтво, спорт і соціальну взаємодію. Його еволюція пройшла через кілька ключових етапів: від придворних традицій епохи Відродження до сучасних змагань світового рівня. Ця трансформація була зумовлена змінами в суспільстві, розвитком музики, появою нових технік виконання та впливом глобалізації. Якщо раніше бальні танці були суто елітарним мистецтвом, доступним лише аристократії, то сьогодні вони стали масовими, відкривши можливості для самовираження людей різного віку та соціального статусу. Спортивний бальний танець, зі свого боку, набув чітких правил і міжнародного визнання, ставши престижною дисципліною, що вимагає високого рівня фізичної підготовки та технічної майстерності. Незалежно від того, чи виступає танець як розвага, професійний спорт чи засіб самовираження, він залишається важливою частиною культурної спадщини людства та має всі передумови для подальшого розвитку в майбутньому.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бальна хореографія: історія, теорія, практика / М. Бевз, О. Вакуленко, Н. Горбатова, С. Єфанова, М. Кеба, А. Кризь, Т. Павлюк, А. Підлипська, О. Просьолков, Л. Шенюпал. Київ : НАКККиМ, 2017. 226 с.
2. Лисенко А.О., Горбенко О.В. Спортивні танці (Європейська програма). Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 344 с.
3. Лисенко А.О., Горбенко О.В. Спортивні танці (Латиноамериканська програма). Харків: ФОП Бровін О.В., 2021. 441 с.
4. Онищенко Л. Г. Бальний танець ХХ століття : методичний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2019. 36 с.
5. Перетятко Р. О. Бальний танець: історичні віхи та сучасний стан розвитку. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/.pdf>
6. Селіванов В. Енциклопедія танцю: веб-сайт. URL: [http://hnb.com.ua/articles/s-sport-entsiklopediya\\_tantsa\\_](http://hnb.com.ua/articles/s-sport-entsiklopediya_tantsa_)
7. Сизоненко В. А., Федорова М. І. Історичний розвиток бальних танців європейської програми: компаративний аналіз. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 43. Том. 3. С. 94-98.
8. Спінул І. В., Спінул О. М. Перспективи розвитку сучасних бальних танців. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2022. №(206). С.259-265. doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-206-259-265
9. Теорія і методика сучасного бального танцю: навч.-метод. посіб. / уклад.: В.А. Сизоненко. Умань: АЛМІ, 2017. 200 с.
10. Терешенко Н.В. Історія та методика бального танцю. 2-е видання, переробл. та допов. – Херсон. 2022. 220 с.
11. Шариков Д. Стилістика бальної хореографії: історія, форми і техніки. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2014. Вип. 8. С. 198-203.
12. Moore A. Popular Variations. *Dance Magazine London*. 1987. 26 p.
13. Moore A. Ballroom Dancing. *Zitadance studies*. Cenqston. 1988. 503 p.
14. Moore A. The Ballroom Technique. Imperial Society of Teachers of Dancing. Imperial house. London 1994. 264 p.
15. Regazzoni G., Anjelo Rossi M., Maggioni A. ABC DEL BALLO. Printed in Spein by Artis Graficas.S. A. U. 2001. 190 p.

16. Official website of the Blackpool Dance Festival. URL: <http://www.blackpooldancefestival.com/>
17. WDC. URL: <http://www.wdcdance.com>.
18. WDSF. UR: <http://www.worlddancesport.org>.

## REFERENCES

1. Balna khoreohrafiya: istoriya, teoriya, praktyka [Ballroom choreography: history, theory, practice] / M. Bevz, O. Vakulenko, N. Gorbatova, S. Yefanova, M. Keba, A. Krys, T. Pavlyuk, A. Pidlipska, O. Prosyolkov, L. Shepopal. Kyiv: NAKKKiM, 2017. 226 p. [in Ukrainian].
2. Lysenko A.O., Horbenko O.V. (2020) Sportyvni tantsi (Yevropeyska prohrama) [Sports dances (European program)]. Kharkiv: FOP Brovin O.V. 344 s.
3. Lysenko A.O., Horbenko O.V. (2021) Sportyvni tantsi (Latynoamerykanska prohrama) [Sports dances (Latin American program)]. Kharkiv: FOP Brovin O.V. 441 s. [in Ukrainian].
4. Onyshchenko L. H. (2019) Balnyy tanets XKH stolittya : metodychnyy posibnyk [Ballroom dance of the 20th century: a methodical manual]. Vinnytsya: Nova Knyha [Vinnytsia: Nova Kniga]. 36 s. [in Ukrainian].
5. Peretyatko R. O. Balnyy tanets: istorychni vikhy ta suchasnyy stan rozvytku [Ballroom dance: historical milestones and current state of development]. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/.pdf> [in Ukrainian].
6. Selivanov V. Entsyklopediya tantsyu: veb-sayt [Encyclopedia of dance: website]. URL: [http://hnb.com.ua/articles/s-sport-entsyklopediya\\_tantsa\\_](http://hnb.com.ua/articles/s-sport-entsyklopediya_tantsa_) [in Ukrainian].
7. Syzonenko V. A., Fedorova M. I. (2021) Istorychnyy rozvytok balnykh tantsiv yevropeyskoyi prohramy: komparatyvnyy analiz [Historical development of ballroom dancing of the European program: comparative analysis]. *Aktualni pytannya humanitarnykh nauk [Current issues of the humanities]*. Vyp. 43. Tom. 3. S. 94-98.
8. Spinul I. V., Spinul O. M. (2022) Perspektyvy rozvytku suchasnykh balnykh tantsiv [Prospects for the development of modern ballroom dancing]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky [Scientific notes. Series: Pedagogical sciences]*, №(206). S.259-265. doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-206-259-265
9. Teoriya i metodyka suchasnoho balnoho tantsyu: navch.-metod. posib [Theory and methodology of modern ballroom dancing: teaching-methodical manual] / uklad.: V.A. Syzonenko. Uman: ALMI [Compiled by: V. A. Syzonenko. Uman: ALMI], 2017. 200 s. [in Ukrainian].
10. Tereshenko N.V. (2022) Istoriya ta metodyka balnoho tantsyu. 2-e vydannya, pererobl. ta dopov [History and methods of ballroom dancing. 2nd edition, revised and supplemented]. – Kherson. 220 s. [in Ukrainian].
11. Sharykov D. (2014) Stylistyka balnoyi khoreohrafiyi: istoriya, formy i tekhniki [Stylistics of ballroom choreography: history, forms and techniques]. *Aktualni pytannya humanitarnykh nauk [Current issues of the humanities]*. Vyp. 8. S. 198-203. [in Ukrainian].
12. Moore A. (1987) Popular Variations. Dance Magazine London. 26 p.
13. Moore A. (1988) Balroom Dancing. Zita dance studies. Cenqston. 503 p.
14. Moore A. (1994) The Ballroom Technique. Imperial Society of Teachers of Dancing. Imperial house. London. 264 p. [in English].
15. Regazzoni G., Anjelo Rossi M., Maggioni A. (2001) ABC DEL BALLO. Printed in Spein by Artis Graficas. S. A. U. 190 p. [in English].
16. Official website of the Blackpool Dance Festival. URL: <http://www.blackpooldancefestival.com/> [in English].
17. WDC. URL: <http://www.wdcdance.com>.
18. WDSF. UR: <http://www.worlddancesport.org>.